

Nr 221.

Av herr **Lithander m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition (nr 89) angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m. hava beträffande placering å löneskalan kammarskrivarna föreslagits i 9:de lönegraden.

Denna åtgärd synes undertecknade föga ansluta sig till de värdesättningar, som gjorts i tidigare utredningar alltifrån 1914 års tullkommissions betänkande, generaltullstyrelsens utlåtande däröver och intill nu senast 1902 års lönerogleringskommittés uttalande i förevarande angelägenhet. Sålunda har 1914 års tullkommission funnit särskild anledning betona, »att för framtiden endast verkligt kvalificerat arbete kommer att åvila kammarskrivarna». Vidare framhåller generaltullstyrelsen efter utförlig utredning i ärendet (se därom utlåtandet över 1914 års tullkommissions förslag till avlöningsreglemente, sid. 64—70), »att man för att finna en i motsvarande grad ansvarsfull och personliga kvalifikationer krävande befattning som kammarskrivarens måste taga förste postexpeditörens eller förste stationssskrivarens till jämförelse». Slutligen har 1902 års lönerogleringskommitté funnit göromålen inom tullverket motivera en högre placering av kammarskrivarna å löneskalan, än den som kommit postexpeditörer och stationssskrivare till del.

En i samtliga dessa fall dock icke *genomgående* beaktad faktor är de mera kvalificerade tullgöromålen egenart av att vara *okontrollerbara*, i motsats till andra verks till huvudsaklig del kontrollerbara verksamhet. Tulltjänstemannens arbete omfattar nämligen icke endast de genom revision kontrollerbara rena expeditions- eller kamerala göromålen; han har dessutom, eller kanske snarare huvudsakligen att handlägga tullbehandlingsarbete, vilket närmast kan karakteriseras som ett *Bihang till riksdagens protokoll 1922. 4 saml. 63 häft. (Nr 221—224.)* 1

ingående bedömande; domslutets riktighet blir i hög grad beroende av förrättningsmannens individuella uppfattning och förmåga att å ena sidan hävda statsverkets intresse och å andra tillgodose kravet på en rättvis och likformig tullbeskattning.

Visserligen saknas icke inom tullverket anordningar med kontroll, även vad beträffar tullbehandlingsarbetet, genom tillsyn av överordnade tjänstemän; men för att ett så beskaffat kontrollsystem skulle vara fullt effektivt, fordrades en åtgärd, som ju praktiskt taget är omöjlig att genomföra, nämligen att varje tullbehandlingsförrättning i sin helhet bleve övervakad, enär endast i sällsynta undantagsfall möjlighet finnes att genom räkenskapsrevision upptäcka fel i den för tulldebiteringen grundläggande så kallade varuattesteringen.

I fråga om tullbehandlingsarbetet må även framhållas såsom beaktansvärt, att tjänstemannen därunder mycket ofta kan råka i konflikt med den trafikerande allmänheten, emedan han har att bevaka statens intresse, det vill säga tillse att en införd vara blir rätt tullbeskattad, gentemot importören, vars intresse det är att varan belägges med lägsta möjliga tull eller lämnas tullfri. Att man tänkt sig möjlighet finnas för en importör att försöka antingen helt undandraga sig eller beskära den med tullagstiftningen avsedda beskattningen visar avfattningen av tullstadgans § 131, som bestämmer viss straffpåföljd för försök av nyss berörd art. Som exempel på dylika lagbrott anföres i nämnda paragraf: missvisande varudeklaration, underlåtenhet att tillhandabålla alla för en tullbehandling grundläggande handlingar, såsom tilläggsfakturor, speditiionsnotor med mera, i sviklig avsikt företagen blandning av vara med främmande ämne för att såmedelst söka bibringa densamma likhet med annan vara, som drager lägre tull eller är tullfri. Därest nu den tullbehandlande tjänstemannen skulle brista i uppmärksamhet, samvetsgrannhet och fasthet gentemot dylika olagliga tilltag från importörs sida, så kan statsverket på en enda tullbehandlingsförrättning åsamkas högst avsevärd förlust.

I denna den kvalificerade tulltjänstens egenart att i största utsträckning icke kunna kontrolleras, dess vittgående befogenheter, med ett ord: statsintressets i tulltjänsten beroende av tjänsteinnehavarens skicklighet i förening med omutlig rättrådighet, egenskaper i lika grad erforderliga hos tjänstemannen i underordnad som överordnad ställning, ligger tydligen också förklaringen till den vid föregående lönerogleringar för tullverket alltid följda grundsatsen att åt tullkåren tilldelas något högre avlöningsförmåner än åt motsvarande befattningshavare inom vissa andra statens verk. Liknande företräde har såsom bekant

även kommit personalen vid riksbanken till del och ännu så sent som vid föregående års lönereglering för nämnda verk vunnit ytterligare stadfästelse. Och dock följa riksbanksgöromålen till sina detaljer så pass bestämt utstakade linjer, att tjänstemannen knappast behöver tveka angående rätta handläggningen av förekommande ärenden. Tjänstemannen i tulltjänst däremot får behärska ett arbetsområde, dels vida större, dels mera mångskiftande till följd av de ständigt nya varuslag, som tillföras varumarknaden, dels ock mera komplicerat på grund av tulltaxans ofta mångtydiga bestämmelser och de härav föranledda tekniska svårigheterna vid tillämpningen, vilka städse sätta hans omdömesförmåga på hårda prov i valet mellan avsevärt varierande tullsatser.

På grund av arbetets i riksbanken ömtåliga natur och det ekonomiska ansvar, som vilar på en avsevärd del av detta verks personal, ställer staten på riksbankstjänstemännen krav på välordnad ekonomi såsom villkor för såväl tillträde till som bibehållande i tjänst, men lämnar också vederlag för detta krav uti motsvarande avlöning förmåner. Tydligare än på detta sätt skett har icke kunnat icke blott erkännas grundsatsen: ju större risk för staten, desto nödvändigare att skapa garantier för pålitligt förfarande, utan även understrykas behovet av en ekonomiskt stark tjänstemannastab för statsintressets behöriga tillvaratagande.

Har därför — i syfte att skapa trygghet för statsverket — inom riksbankens visserligen ansvarsfulla, ehuru dock kontrollerbara verksamhet en högre avlöningsstandard ansetts erforderlig och i sådant hänseende skäl befunnits föreligga för vissa kammarskrivare tjänsters placering i 10:e lönegraden, synes i betraktande av förberörda omständigheter anledning än mindre förefinnas att snävare tillmätta kammarskrivarelöner inom tullverket, där möjligheterna och även frestelserna att tillskansa sig personlig fördel på statsverkets bekostnad ligga så nära till hands.

Skäligen bör påpekas, att på grund av här ovan berörda säregna förhållanden inom tullverket kompetensvillkoren för inträde i detta verk kommit att omfatta en på grundvalen av studentexamen å reala linjen uppbyggd utbildningskurs, varjämte för befordran till ordinarie kammarskrivare ansetts böra erfordras ytterligare utbildning under en *minimiextratid* av fem år, vilken sistnämnda fordran saknar motsvarighet i något annat statens verk.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att kammarskrivare i tullverket skall i överensstämmelse med såväl 1914 års tullkommissions som generaltullstyrelsens yrkanden hänföras till 10:e lönegraden uti den föreslagna löneplanen.

Stockholm den 18 mars 1922.

Edvard Lithander.

Malte Sommelius.

Erik Röing.

Lars Dalgren.

Ruben Wagnsson.

Dan Poppius.

Karl Starbäck.

J. Fjellman.

Per Pehrsson.

Herman Andersson.
